

**MIJN
BORNE
2030...**

Herijking 2022 / tweede druk

Toekomstvisie van de Bornse gemeenschap

DYNAMISCHE DORPEN

BORNE - HERTME - ZENDEREN

Inhoud

Voorwoord	<i>pg. 3</i>
Herijking 2022	<i>pg. 5</i>
Inleiding	<i>pg. 7</i>
MijnBorne2030 Dynamische Dorpen	<i>pg. 9</i>
Realisatie van MijnBorne2030	<i>pg. 23</i>
Dit is onze visie!	<i>pg. 27</i>

De oorspronkelijke visie uit 2011 (met ook de uitwerking van de 3 bouwstenen identiteit, trends, ambities) vind je, net als alle andere achtergrondinfo over MijnBorne2030 op www.borneboeit.nl

Voorwoord

In 2011 schreef de toenmalige burgemeester Rob Welten onder andere het volgende in zijn voorwoord:

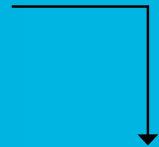
“Borne is de eerste gemeente in Nederland die het maken van een toekomstvisie heeft overgelaten aan de inwoners. Niet alleen de uiteindelijke keuze voor het scenario ‘Dynamische dorpen’, maar ook het opstellen van de 4 mogelijke scenario’s en de hele weg die daaraan vooraf ging, is bepaald door een grote groep mensen en maatschappelijke organisaties, waarvan de gemeente één van de partners was. ‘De ultieme vorm van burgerparticipatie’, zo noemde gedeputeerde Ranter MijnBorne2030. En samen gaan we graag op weg daarnaar toe!”

Omdat 2030 in 2011 erg ver weg was, is afgesproken dat er tussentijds herijkt zou worden. Vanwege de coronapandemie is dat een jaar opgeschoven. Partners, zoals Welbions, Kulturhus, Duurzame Initiatieven Borne, Bundeling Bornse Ondernemers,

Trivium Meulenbelt Zorg, Wijkkracht, Brigantijn en de gemeente Borne gaven samen invulling aan het proces van de herijking. 75 vrijdenkers, willekeurige inwoners die gevraagd zijn, keken kritisch naar de teksten en deden voorstellen voor aanpassing. Meer dan 350 mensen namen de moeite om (delen van) de voorgestelde wijzigingen te checken. Een basisschoolleerling die in 2011 met haar tekening in de toekomstvisie stond, heeft met leerlingen van haar oude basisschool opnieuw getekend hoe onze jeugd nu de toekomst ziet. Het resultaat is MijnBorne2030, Dynamische Dorpen, tweede druk, die aangeboden wordt aan de nieuwe, fris geïnstalleerde gemeenteraad. Alsjeblieft, opnieuw van, voor en door de gemeenschap!

Mede namens alle partners en betrokkenen die aan deze herijking hebben meegewerkt,

Burgemeester Jan Pierik

+

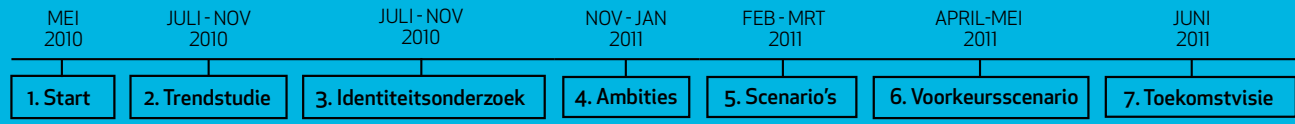
+

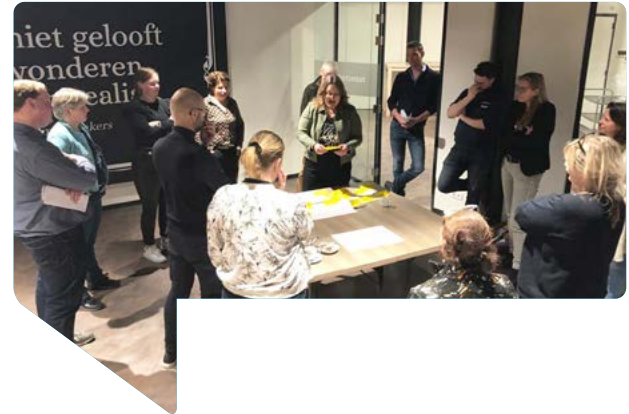
+

**TOEKOMST
VISIE 2030**

Herijking 2022

Uit de verkennende gesprekken met de verschillende partners en mede-ondertekenaars van MijnBorne2030, Welbions, de BBO, Dibo (als opvolger van stichting Borne Duurzaam) en Kulturhus Borne, bleek nog steeds de nadrukkelijke wens om MijnBorne2030 overkoepelend voor de hele gemeenschap te laten zijn. Ook onderwijs en zorg zijn bij deze herijking betrokken als nieuwe strategische

partners. Het proces zoals dat in 2010/2011 doorlopen is, was zeer tijdrovend en kostbaar. De herijking was dan ook geen herhaling van 2011, maar wel een traject waarmee de gezamenlijke partners met behulp van de gemeenschap hebben gekeken naar de actualiteit ervan.

We willen meer natuur, met ruimte om te kamperen, hutten te bouwen en te spelen!

David, Nick, Thijmen, Feline en Kyan tekenden samen met Sterre

De laatste toekomstvisie van Borne – Borne Nieuw – dateerde uit 2001.

Gemeenteraad en gemeentebestuur vonden het in 2010 hoog tijd een nieuwe visie te maken.

Dynamische dorpen werd in 2011 vastgesteld. In 2022 is de visie opgefrist.

De toekomst heeft het complete krachtenveld dat in een gemeenschap beschikbaar is, nodig voor een goede ontwikkeling. De toekomstvisie MijnBorne2030 is vanuit dat perspectief en vooral ook vanuit die houding in 2011 tot stand gekomen.

Op basis van trends en identiteit en door middel van een groot aantal gesprekken met inwoners en organisaties werden de ambities van Borne vertaald in vier scenario's. Vervolgens werden de scenario's voorgelegd aan de inwoners van Borne. In totaal brachten toen 4038 inwoners hun stem uit.

In 2022 is de visie herijkt, dankzij de inzet van de maatschappelijke partners, 75 vrijdenkers, willekeurige inwoners uit de gemeente en enkele honderden mensen die de wijzigingen die de vrijdenkers voorstelden, hebben beoordeeld. De herijkte toekomstvisie

MijnBorne2030 is omarmd door de maatschappelijke partners als richtinggevend document en aangeboden aan de nieuwe gemeenteraad, direct na de verkiezingen in 2022, met als uitdaging om de uitgangspunten in de herijkte visie mee te nemen in de plannen van de gemeente.

In 2011 tekenden tientallen basisschoolleerlingen hoe hun toekomstig Borne eruit zou moeten zien. De 4 winnaars kregen een plek in deze visie. Sterre, toen in groep 5, bezocht nu, in 2022, haar oude basisschool en tekende met de leerlingenraad wat zij mee willen geven als 'belangrijk'. Dat resultaat is op de pagina hiernaast te vinden in deze herijkte visie:

MijnBorne2030, dynamische dorpen.

Demi Rouhof, winnaar 2011 *De robots hebben de toekomst en de huizen zweven!*

Nadia Kleinsman *Als ik groot ben en ga winkelen, dan rijd je met het wagentje langs het pinapparaat en dan wordt het allemaal tegelijk afgerekend en niet 1 voor 1.*

Sterre Meulenbroek *Dit is een dierenviaduct over de tunnel bij de Stroom Esch.*

Collin de Vries *Er moet een ijsalon komen in Hertme en een skatebaan.*

MijnBorne2030 Dynamische Dorpen

2

Op de volgende pagina's leest u de toekomstvisie van de Bornse gemeenschap: Dynamische Dorpen. Deze is oorspronkelijk in 2011 opgesteld en in 2022 opgefrist. We staan stil bij verschillende onderwerpen en beschrijven deze alsof het 2030 is. Wat willen we dan bereikt hebben?

WELZIJN EN SAMENLEVING IN 2030

Gewilde locatie om te wonen.

Zelfstandigheid behouden. Noaberschap en gastvrijheid.

Betrokken gemeenschap. Inclusieve samenleving.

Uitstraling

Borne is in 2030 een gewilde locatie om te wonen. Naast goede en aantrekkelijk gelegen woningen en een afgewogen pakket aan voorzieningen, laten potentiële inwoners zich leiden door een vaag begrip als uitstraling. Uitstraling kan de optelsom zijn van: winkelvoorzieningen, horeca en culturele activiteiten.

Andere ingrediënten: gezelligheid en sfeer. Borne heeft ingezet op voorzieningen die er voor zorgen dat inwoners elkaar veelvuldig ontmoeten. Het Kulturhus had die opdracht al, maar het centrum van het dorp is daar nadrukkelijker bij gekomen.

Een prachtige ontwikkeling, omdat de kracht van de samenleving zich vooral (en misschien alleen maar) ontwikkelt op plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Zonder ontmoeting ontstaat er niets. Zeker ook in de kernen Zenderen en Hertme werd geïnvesteerd in ontmoetingsplekken om de ontwikkelkracht in die dorpen te behouden.

Voor het Kulturhus is een parkachtige omgeving gecreëerd, waar, net als binnen, verbinding en ontmoeting kernwaarden zijn.

Cultuur is, net als bijvoorbeeld sport, een belangrijk middel om mensen met elkaar te verbinden. Er is meer ingezet om die verschillende partijen bij elkaar te brengen en zo bijzondere programma's aan te kunnen bieden voor jong en oud.

Overheid & burgers

De rol van de overheid is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Er was volop ruimte voor de samenleving om zelf met ideeën te komen en deze in samenwerking met verschillende partijen uit te voeren. De wijkcoördinator vervulde hierin een verbindende rol. De gemeente is erg geïnteresseerd in initiatieven die in de samenleving ontstaan.

De gemeente Borne is een participerende overheid geworden. De vaardigheden waar binnen de overheid behoefte aan is, hebben dan ook meer en meer te maken met verbinden en organiseren. Af en toe was er wel twijfel en verwarring over wie waar verantwoordelijk voor was. Er is al lerende steeds meer aandacht voor eigenaarschap, zowel bij de gemeente als bij de inwoners.

Op basis van MijnBorne2030 werden er verbindingen aangegaan tussen allerlei partners en inwoners. Rondom thema's ontstonden gespreksgroepen. De simpele sleutelwoorden waren: communicatie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en delen van zeggenschap.

Verantwoordelijkheden die dieper in de samenleving terechtkomen, hadden niet altijd meer de goedkeuring van de gemeenteraad nodig. Nu in 2030 kan – achteraf – gezegd worden dat de plaatselijke democratie zich sterk heeft ontwikkeld en dat de betrokkenheid bij Borne groot is.

Betrokken gemeenschap

Borne is verder uitgegroeid tot een zeer betrokken gemeenschap. De markt en de samenleving zochten steeds samen, soms met de overheid, naar nieuwe oplossingen en ook hoe ze deze konden uitvoeren. En dat deden ze. Volop! De betrokken gemeenschap is vanuit de tijdgeest min of meer automatisch ontstaan, maar in Borne is dat versneld, door onder andere te werken met 'aanjagers', zoals een dorpsmanager en een wijkcoördinator. Dorpen en wijken organiseren zich steeds vaker en hebben draagvlak.

De inmiddels bekende wijkcoördinator heeft een centrale rol om op een laagdrempelige manier initiatieven ruimte te bieden en daarbij de juiste mensen en organisaties aan elkaar te verbinden. Een sterk punt is dat inwoners altijd zelf eigenaar van hun idee bleven.

Welzijn

Diensten en activiteiten in het segment welzijn komen voort uit een netwerk van organisaties en inwoners. De nieuwe rol van de gemeente – die van regisseur – bleek bij uitstek geschikt voor welzijn.

De gemeente heeft er ook uitvoerende taken bijgekregen, vanuit de WMO en de jeugdwet. In Borne wordt dat persoonlijk en vraaggericht opgepakt, dichtbij de mensen zelf. Borne is een inclusieve samenleving. Iedereen kan meedoen en wordt gehoord, ongeacht afkomst, geartheid of beperking. Er is oog voor kwetsbare mensen.

De gemeente was samen met de inwoners de initiator van ontwikkelingen en vanuit de samenleving werden er uitvoering aan gegeven. Kulturhus Borne heeft een initiërende, innoverende en faciliterende rol. En was de spil van waaruit de sociale kracht handen en voeten kreeg.

In Borne zijn nieuwe mogelijkheden ontstaan om ideeën te financieren. Niet alleen vanuit de gemeente, maar ook vanuit inwoners zelf is er volop nagedacht hoe doelen en wensen financieel konden opstarten. Fondsen en inwoners wisten elkaar steeds beter te vinden doordat er een Lokaal Fonds ontstond als verbindende schakel.

Solidariteit met de kwetsbaren en een inclusieve samenleving stonden in de afgelopen jaren hoog op de Bornse agenda. Mensen die om welke reden dan ook niet in staat zijn om helemaal zelf vorm aan hun leven te geven, worden geholpen. Waar dat kan door te focussen op mogelijkheden en eigen kracht.

Noaberschap/ omkijken naar elkaar

De kracht van Borne is kleinschaligheid. Mensen ‘kennen’ elkaar en voelen onderlinge betrokkenheid. Het begrip Noaberschap werd leidend als het over het sociale kapitaal van Borne ging. De sociale contacten en de netwerken van de inwoners zorgden voor een krachtdadige vrijwilligerssector. Door onder meer de vergrijzing was extra aandacht nodig voor mantelzorg, voorkoming van sociaal isolement en zorg aan ouderen.

Er werden initiatieven ontplooid waarbij jong en oud aan elkaar verbonden worden. Er is een netwerk van welzijnspartners die de samenwerking met en tussen inwoners stimuleerde. Het Kulturhus heeft hierin een faciliterende en innoverende rol.

Jongeren

Jongeren die gaan studeren of werken, trokken in het verleden nog weg uit Borne. Om blijvend inhoud te kunnen geven aan de fenomenen dynamiek en innovatie was het noodzakelijk om

jongeren voor de gemeente te behouden. Voorzieningen die kinderen en jongeren het gevoel geven in Borne – ook op termijn - echt thuis te horen, bleken daarbij onmisbaar. De gemeenschap Borne investeerde in spelen, recreëren, ontmoeten en uitgaan. Daarbij werd ook gedacht aan voorzieningen voor kinderen met een beperking.

Ook de oudere jeugd voelde zich gezien en gehoord. Samen met o.a. Kulturhus Borne en het jongerenwerk werd steeds gezocht naar mogelijkheden en plekken voor ontspanning en ontmoeting.

Ouderen

Borne heeft binnen haar grenzen veel van de voorzieningen die ouderen in hun directe woonomgeving nodig hebben. Van jonge ouderen werd een actieve betrokkenheid bij de samenleving verwacht. Zij kregen een rol bij het in stand houden van welzijns- en zorgvoorzieningen (verenigingen, vrijwilligerswerk, mantelzorg).

Nu, in 2030, kan er geconstateerd worden dat er daardoor als bijeffect een veel betere verbinding tussen de generaties is ontstaan. Zelfredzaamheid is voor ouderen een sleutelwoord. Technologieën om bijvoorbeeld zorg op afstand te kunnen bieden, werden met interesse gevolgd, waarbij passende zorg voor onze ouderen steeds de leidraad is gebleven.

Borne investeerde vooral in preventie (bewegen, gezonde voeding, sociale contacten). De Wet Maatschappelijke Ondersteuning bood veel aanknopingspunten. Er is steeds een krachtige lange termijn aanpak die werd opgesteld in nauwe samenspraak met de ouderen zelf.

Veiligheid

Borne is in 2030 op alle fronten een veilige gemeente. Veiligheid is een lastig containerbegrip geworden dat moeilijk in één ambitie bleek te vatten (criminaliteit, overlast, verloedering, onveiligheidsbeleving, verkeer, etc.). Inwoners bleken erg te hechten aan het thema als het over de woon- en leefomgeving ging.

De rol van inwoners is in de afgelopen twintig jaar sterk gegroeid. Een politiechef zei ooit: "Ik wil meer inwoners op straat zien". Borne zette breed in op veiligheid.

RUIMTE EN WONEN IN 2030

Dorps, open en groen karakter. Nieuwe aantrekkelijke woonvormen. Goede infrastructuur met voorrang voor fietsers. Goede woonvoorzieningen.

Wonen in een groen dorp

Mensen in Borne, Hertme en Zenderen hechten aan de kleinschaligheid van hun gemeente. Het dorpse, open en groene karakter wordt enorm gewaardeerd. In 2030 is er op het eerste gezicht niet veel veranderd. De veranderingen die hebben plaatsgevonden vallen nauwelijks op. Slechts een deel van de open ruimten in de kernen is bebouwd en hier en daar is oud vervangen door nieuw. Sommige bedrijfsgebouwen hebben een woonbestemming gekregen. Borne profileert zich als een echte woongemeente, waarbij het dorpse karakter steeds behouden blijft.

Er zijn meer kleinschalige woningen gebouwd, ook in de kerkdorpen. Er werd, om de groene ruimte zoveel mogelijk te behouden, steeds nagedacht over een goede (en groene) inpassing van de infrastructuur.

Wonen en werken

Door het woonklimaat, de aantrekkelijke ligging en de goede bereikbaarheid is Borne een uitstekende vestigingsplaats voor zzp'ers en MKB-ers geworden. Er zijn woningen met kleine bedrijfsruimten en er zijn bedrijfspanden waar gewoond kan worden. Door onophoudelijk in te spelen op de nieuwste ontwikkeling op ICT-gebied en de effecten van de coronapandemie in 2021/22 werkt een fors deel van de bevolking een of meerdere dagen vanuit huis.

Wonen voor starters

Borne wil de groep van 20 tot 35 jaar en terugkerende jongeren meer aan zich binden. Om daarvoor te zorgen zijn nieuwe woonvormen ontwikkeld die de gemeente aantrekkelijk maakt voor starters op de woningmarkt. Door de bouw van levensloopbestendige woningen is een deel van de ouderen verhuisd, waardoor er meer ruimte is ontstaan voor starters.

In de directe woonomgeving zijn voorzieningen die inspelen op de behoefte van jonge gezinnen en eenpersoonshuishoudens (spelen, sport, opvang, winkels, horeca). Borne heeft een programma ontwikkeld dat er voor zorgt dat nieuwe inwoners zich snel thuis voelen in de gemeente en direct betrokken worden bij wat er in Borne te doen is en wat er moet gebeuren. Dat programma heeft ontwikkeltijd gekost en de inzet van velen, maar de resultaten

zijn opmerkelijk en trekken landelijk de aandacht. Een deel van de nieuwe bewoners voelt zich echt uitgedaagd door de actieve kennismaking.

Door de woningbouwcrisis is Borne creatief aan de slag gegaan met bijvoorbeeld tijdelijke woningbouw voor jongeren en eenpersoonshuishoudens.

Wonen voor ouderen

Nederland vergrijst en Borne vergrijst mee. In Borne is de vergrijzing niet als probleem opgepakt, maar als kans. Er is gebouwd voor (de doorstroom van) ouderen en met licht accent op bouwen voor kapitaalkrachtige senioren. Zij hebben de plaatselijke economie een aardige impuls gegeven. Zzp'ers en vrijwilligers leveren op ouderen afgestemde diensten en activiteiten. De buurt en de voorzieningen zijn bekend en dat geeft een vertrouwd en veilig gevoel. Woningen voor ouderen zijn levensloopbestendig. Er is steeds meer ingezet op doorstroming.

Er is meer aandacht besteed aan woningen voor mensen met een fysieke beperking. Er zijn ook diverse woonvormen bedacht waar jongeren en ouderen samen kunnen wonen, waarbij de jongeren goedkoper kunnen huren doordat zij bijvoorbeeld klussen en lichte zorgtaken voor ouderen op zich nemen.

Wonen en gezinnen

Goed wonen voor jonge gezinnen heeft alles te maken met de nabijheid van goede voorzieningen en dan vooral scholen. Borne heeft geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en heeft in de loop van de jaren enkele MFAs (Multi Functionele Accommodaties) gebouwd waarin onder meer een brede school is gevestigd. Ouders zijn zeer te spreken over de keuzemogelijkheden binnen het onderwijs. De MFAs bieden ook onderdak aan opvang, sport en kunst/cultuur. Clustering van voorzieningen beperkt zich niet tot de publieke sector. Door de aanwezigheid van ondernemers (detailhandel, sport, zorg) in of bij de MFA zijn complete voorzieningencusters ontstaan. Dit heeft meer gezinnen naar Borne getrokken dan eerder was voorzien.

In buurten en wijken zijn in de afgelopen jaren weer kleinschalige ontmoetingsplekken ontstaan met diverse mogelijkheden.

Mobiliteit: wegen

Door de verbreding van de A1 en de A35 is Borne in 2030 uiterst bereikbaar. Daardoor heeft de gemeente zowel uit de richting Deventer/Almelo als uit de richting Hengelo/Oldenzaal/ Enschede een goede uitstraling. Inwoners maken gebruik van de voorzieningen in het dorp, maar weten dat een stad – als dat nodig is – altijd dichtbij is. Mensen van buiten worden

aangetrokken door culturele activiteiten, de goed ontwikkelde horeca en de unieke winkelvoorzieningen. De (geluids)overlast van het doorgaande verkeer is door een aantal elkaar versterkende maatregelen teruggedrongen.

Door de nieuwe rondweg verbeterde zowel de leefbaarheid in Zenderen als in de Borsche Maten. Er is daarbij ook aandacht voor de samenhang tussen de Borsche Maten en de kern van Borne.

Mobiliteit: openbaar vervoer

De aanleg van spoortunnels waarbij volop rekening werd gehouden met veiligheid heeft de volle aandacht gehad. Nu, in 2030, zijn al op verschillende plekken (fiets)tunnels aangebracht. Binnen Borne is het kleinschalige elektrische vervoersysteem een succes. De openbaar vervoer behoefte is steeds punt van aandacht gebleven, waarbij er volop aandacht was voor de bereikbaarheid van en vanuit alle wijken.

Mobiliteit: fiets

Borne is vanuit Hengelo, Hertme en Zenderen via een fietssnelweg bereikbaar. Om te voorkomen dat die fietsroutes er vrijwel ongebruikt bij liggen, is een ambitieus programma gestart om inwoners daadwerkelijk aan het fietsen te krijgen. Door de populariteit van de elektrische fiets is dat een enorm succes

geworden. Omdat er meer mensen in de openbare ruimte zijn, heeft dat programma ook de sociale veiligheid vergroot. Alle fietsroutes naar scholen, sportieve en culturele voorzieningen en het centrum vanuit de woonwijken en vanuit Hertme en Zenderen zijn veilig en goed verlicht. De knelpunten die er waren zijn in de afgelopen jaren voortvarend aangepakt. De fiets kreeg steeds meer voorrang op de auto en dat is zichtbaar in de infrastructuur.

Nadat de Borsche Maten steeds meer vorm kreeg, is er volop aandacht geweest voor de ontsluiting en de verbinding met het centrum van Borne. De oversteekplaatsen voor fietsers vanuit de Borsche Maten zijn veilig.

Natuur en landschap

Het buitengebied is een van de speerpunten geworden in de ontwikkeling van Borne. Toerisme en recreatie werden na het traject MijnBorne2030 in 2011 in een paar jaar naar een hoger plan getild en bijzondere wandel- en fietsroutes markeren ons prachtige buitengebied. Vooral door de samenwerking tussen ondernemers, agrariërs en natuurbeschermers ontstonden nieuwe toeristische lokale streek- en ambachtelijke producten. Er waren voldoende mogelijkheden om nieuwe initiatieven te ontplooiën waarbij de eigenheid van het gebied door alle partijen werd gerespecteerd.

Het motto 'ontwikkelen waar ontwikkelen past en behouden waar behoud nodig is', inspireerde alle partijen. De woningcrisis dwong om beter na te denken over nieuwe woonvormen en -locaties, maar daarbij bleven onze landschappelijke waarden wel intact.

Centrum

Het centrum van Borne is het kloppend hart van de gemeente. De winkelvoorzieningen in steden zijn steeds meer op elkaar gaan lijken omdat vrijwel ieder pand op een A-locatie wordt ingenomen door een landelijke keten. Borne heeft geïnvesteerd in het ontwikkelen en aantrekken en behouden van unieke winkels. In de regio wordt het Bornse aanbod erg gewaardeerd en vaak is het druk in het centrum. De aantrekkingskracht stijgt nog altijd omdat parkeren bijna nooit een probleem is en – nog altijd – vrijwel overal gratis.

Oud-Borne is dé ontdekking van Twente geworden en is niet te missen dankzij wandel- en fietsroutes. De culturele activiteiten die daar met regelmaat worden aangeboden trekken nieuwe bezoekers. 'Kerst in Oud Borne' bijvoorbeeld, trekt veel publiek.

Om de kwaliteit en de ontwikkeling van het Bornse aanbod te waarborgen, wordt er twee keer per jaar overlegd met gemeenten uit de rest van die een koers varen die synoniem is aan die van

Borne. Er wordt afgestemd en de gemeenten inspireren elkaar met aanpak en ideeën.

Borne is in de afgelopen jaren steeds aantrekkelijker geworden voor toeristen. Ook hebben inwoners zelf meer behoefte aan ontmoeting in het dorp. Er is daarom in de afgelopen jaren steeds meer horeca ontstaan, ook voor de jongere doelgroepen.

ECONOMIE EN ONDERNEMEN IN 2030

Kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid.

Veel culturele activiteiten. Verbinding met zorg. Aantrekkelijk centrum. Streekproductenroute. Beleefplekken.

Bedrijfsleven

Borne heeft zich in economische zin goed ontwikkeld. Er was minder behoefte aan grootschalige bedrijfsterreinen, maar door de (woon)faciliteiten voor zzp'ers heeft zich een aantal kleine bedrijven ontwikkeld. Die bedrijven trokken weer nieuwe zzp'ers en MKB naar Borne. En zo ging het verder in de afgelopen jaren.

Veel bedrijven die zich in de afgelopen twintig jaar in Borne hebben gevestigd, hebben gelijksoortige kenmerken. Ze zijn kennisintensief en innovatief en ze opereren in een hoogwaardig segment. De gemeente Borne heeft er veel aan gedaan om bedrijven naar Borne te halen. Het uitgangspunt was altijd om te kijken hoe het vestigingsklimaat optimaal gehouden kon worden. Het leveren van maatwerk aan ieder bedrijf afzonderlijk was de basis van het beleid.

Bestuurders en ambtenaren zochten, binnen het wettelijk kader, naar oplossingen of aanpassingen waardoor zaken wel gerealiseerd konden worden. De economie van Borne heeft zich de afgelopen jaren, sterker dan voorheen, georiënteerd op de regio.

Ondernemers zijn sterk verbonden met zorg en welzijn. Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen (MVO) en Maatschappelijk Bewust Ondernemen (MBO) staan hoog in het vaandel. Er is een levendige uitwisseling ontstaan tussen bedrijven en organisaties.

Door corona is na 2022 meer de wens ontstaan voor nieuwe vormen van samenwerking, kleinere kantoorruimten en spontane vergaderlocaties, hiervoor is ook in het centrum ruimte ontstaan.

Kennisinstituten

Borne heeft in de afgelopen decennia verbinding gezocht met de kennisinstituten in een grote regio. De daaruit ontstane verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en lokale overheid heeft de innovatiekracht van het bedrijfsleven vergroot. Bedrijven uit Borne zijn door de banden met de kennisinstituten op grote schaal leverancier geworden van stageplekken, praktijkplaatsen en afstudeerplekken. Afgestudeerden en stagiaires weten daardoor precies wat bedrijven in Borne te bieden hebben. De doorstroming van stage en afstuderen naar werken in Borne kwam goed op gang. Borse bedrijven hebben daardoor minder last van de krapte op de arbeidsmarkt.

Er is ook aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Omscholing, wennen aan werkritme en praktijkgerichte opleidingen hebben dankzij een goede coördinatie steeds meer aandacht gekregen.

Zorg en welzijn

Mede door de vergrijzing is de zorgsector een belangrijke werkgever geworden. Door de aantrekkelijke woonmogelijkheden voor kapitaalkrachtige ouderen is er een levendige sector van aanbieders van diensten en activiteiten ontstaan. De forse krapte op arbeidsmarkt binnen de zorgsector kon voor een deel worden

opgevangen door de verbinding met scholen. Ook het prettige woonklimaat in Borne – voor personeel en ondernemers in de zorgsector – heeft bijgedragen aan het voorkomen van al te grote tekorten.

Zorg en omkijken naar elkaar is na de coronapandemie in 2021/2022 nog belangrijker geworden. Er is volop ingezet op oog hebben voor eenzame mensen en mensen met problemen. Ook is de zorgzekerheid geborgd: hulp is 'bij je om de hoek'.

Recreatie & toerisme

Borne heeft zichzelf op de kaart gezet als een gemeente waar het goed toeven is. De Groene Poort en de goede verbindingroutes met het nationaal landschap Twente trekken veel dagjesmensen uit een grote regio. Het centrum is aantrekkelijk door de goede horecavoorzieningen en het onderscheidend winkelapparaat.

Borne ontwikkelde een geheel nieuwe sector, die van de streekproducten. Met producten uit Twente, uit Overijssel, maar ook uit de grensregio van Duitsland werden nieuwe groepen consumenten naar Borne getrokken. In het buitengebied heeft de agrarische sector een streekproductenroute ontwikkeld.

In vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen hebben zich vooral dienstverlenende bedrijffjes gevestigd die zich voor een deel ook met recreatie en toerisme bezighouden. Het ruimhartige vestigingsbeleid van de gemeente voor vestiging van bedrijven in het buitengebied heeft haar vruchten meer dan afgeworpen. Er is volop aandacht geweest voor 'slapen in Borne', door mogelijkheden te blijven verkennen voor een hotel nabij het centrum.

Om de aantrekkelijkheid van Borne te vermarkten zijn er mooie initiatieven ontstaan, zoals routes langs cultuur en historie. Zowel Oud Borne als het centrum zijn 'beleefplekken' voor zowel inwoners als toeristen. Dat werd ook volop en op creatieve manieren uitgedragen door een promotionele aanjager.

De agrarische sector

Borne heeft een klein aantal sterke agrarische bedrijven binnen haar grenzen. Zij hebben zich ontwikkeld als kennisintensieve bedrijven die naadloos aansluiten bij het innovatieve karakter van Borne. Vanaf het begin van deze eeuw was al duidelijk dat de groeiomgevingen voor de sector uiterst beperkt zouden zijn.

Er zijn gewoon geen extra hectares beschikbaar. Door de ingesloten ligging van Borne (tussen spoor en snelwegen) was er nauwelijks ruimte om te verkavelen. Het aantal bedrijven is

inmiddels al jaren constant. De sector speelt een belangrijke rol in het onderhoud en het in stand houden van het landschap. Aan de agrarische sector werd meer ruimte gegeven om andere (recreatieve) activiteiten te ontwikkelen. Het prachtige landschap bleef zo veel mogelijk intact, fiets- en wandelroutes gaven volop gelegenheid om van de rust en ruimte te genieten.

DUURZAAMHEID IN 2030

Verduurzamen bestaande bouw. Eisen aan nieuwbouw. 100% Fair Trade. Slimme oplossingen. Goede informatievoorziening. Samenwerken aan een eerlijker, duurzamer en veiliger wereld (Verenigde Naties).

Lokaal

Het begrip duurzaamheid bestrijkt een enorm beleidsterrein. Borne is de laatste twintig jaar duurzaam bezig geweest. De praktijk wees echter uit dat er lokaal veel bereikt kon worden, maar ook dat veel zaken het plaatselijk niveau bleken te overstijgen. Een goed voorbeeld daarvan is dat sinds de aanleg

van de A35 tussen Zwolle en Almelo – en de bijbehorende toename van het verkeer – de luchtkwaliteit en het geluid rond de A1 en A35 punten van grote zorg zijn geworden. Zwaar treinverkeer heeft ook impact op de Bornse leefbaarheid. De gemeente blijft over dat soort zaken aan de bel trekken in Zwolle en Den Haag.

De gemeente zocht zelf ook naar mogelijkheden om de overlast van geluid en fijnstof tegen te gaan, bijvoorbeeld door aanplant van bomen.

Duurzaamheid vergt forse investeringen en het geld daarvoor is niet altijd beschikbaar. Doorlopend werd er discussie gevoerd over waar wel en waar geen wel geld voor was. Een belangrijk item in die discussie was, wat publiek gefinancierd kon/moest worden en wat aan de samenleving overgelaten kon worden. Een ingewikkelde en doorlopende uitdaging. Met een ondersteunend programma werden burgers uitgedaagd om zelf in duurzaamheid te investeren. Er zijn goede en duidelijke informatiekanalen aanwezig, zoals www.energievanborne.nl.

In 2015 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties 17 'Sustainable Development Goals' (SDG's) aangenomen. Borne committeerde zich hier vanaf 2022 ook actiever aan om samen te werken aan een eerlijker, duurzamer en veiliger wereld in 2030.

Biodiversiteit

Borne profileert zich als een aantrekkelijke woongemeente. Natuur in de gebouwde omgeving maakt nadrukkelijk deel uit van een prettige woonbeleving. Inwoners en bedrijven werden uitgedaagd om projecten te bedenken en uit te voeren rondom het thema biodiversiteit. Het aanzien van Borne is door uitvoering van die projecten op veel plaatsen groener en aantrekkelijker geworden. Concrete projecten en initiatieven werden gepromoot om elkaar te stimuleren, onder andere op www.mijnborneinitiatief.nl.

Verlichting

De toepassing van verlichting was een van de speerpunten in het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Borne. Inmiddels is alle openbare verlichting in de gemeente duurzaam. Ook de verlichting van sportvelden en openbare gebouwen is duurzaam. LED-verlichting lijkt, nu in 2030, alweer haar langste tijd gehad te hebben. Er zijn nieuwe varianten die een nog grotere besparing opleveren. Borne wil daarbij blijven aansluiten.

Borne zet in op slimme verlichting, die ook minder fel kan branden of uit kan gaan als er geen behoefte aan is, denk aan een fietspad waar het licht aan gaat/feller wordt bij beweging, wel altijd rekening houdend met de veiligheid.

Energie

De kleinschalige opwekking van energie in de woonwijken en het gebruik van biogas is in Borne goed van de grond gekomen. Samen met windmolens aan de A1/A35, de energie uit warmte-koudeopslag op grotere schaal en het toenemende gebruik van zonne-energie in woningen voorziet Borne voor een behoorlijk deel in de eigen (afnemende) energiebehoefte. Door nieuwe isolatietechnieken en diverse verduurzamingsmaatregelen zoals zonnepanelen, kon er fors bespaard worden op de verwarming van woningen en bedrijfspanden. De slechte ventilatie van geïsoleerde woningen die jarenlang actueel was, is gelukkig door nieuwe inzichten en technieken niet meer aan de orde.

Er werd ook steeds meer stilgestaan bij de energieinfrastructuur. De gemeente was steeds volop in gesprek met inwoners over de hele energietransitie en stemde plannen voortdurend met de samenleving af. Inwoners weten de juiste plek te vinden voor informatie over alle energie- en duurzaamheidsvragen en worden daar goed bij geholpen.

Mobiliteit

Dit onderwerp kwam al eerder aan de orde bij het thema ruimte en wonen. Hier moet het gaan over de beperking van het gebruik van auto's die nog op fossiele brandstoffen rijden en vooral over het

stimuleren van elektrisch en hybride rijden. Nu iedere producent er in geslaagd is om betaalbare auto's te maken met een aanvaardbare actieradius, is er niets meer op tegen om auto's met benzine- en dieselmotoren te weren uit het dorpscentrum.

Er kwam steeds meer aandacht voor deelauto's en er zijn nu, in 2030, voldoende e-laadpunten, ook voor fietsen en scooters. De infrastructuur werd zo aangepast dat steeds rekening kan worden gehouden met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van schoner (openbaar) vervoer. Er is volop aandacht voor wat er op dat gebied mogelijk is.

Duurzaam inkopen en aanbesteden

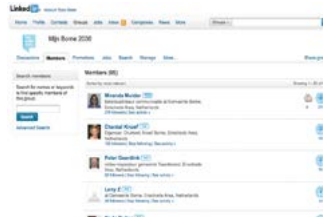
Bij aanbesteding en inkoop zijn – naast doelmatigheid – de thema's duurzaamheid en fairtrade altijd in beeld. Borne heeft zijn duurzaamheid in een convenant met alle Bornse bedrijven en organisaties vastgelegd. Daarin hebben alle partijen zich verbonden groene energie en uiteindelijk 100% fairtrade producten te gebruiken. De gemeente Borne koopt voor 100% duurzaam in. Milieuaspecten en sociale aspecten vormen in het inkoopproces criteria, die er voor zorgen dat bij de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk, aan deze aspecten is voldaan.

Bouwen en wonen

Duurzaam bouwen en energieneutraal wonen staan lang op de lokale agenda. Duurzaam bouwen werd de afgelopen jaren vooral gestimuleerd door financiële maatregelen. In de jaren naar 2020 stond besparen van energie hoog op agenda, vanaf 2020 heeft Borne ingezet op energieneutraal wonen en verduurzaming van (gemeentelijk) vastgoed, denk aan scholen. Scholen vergroenden hun schoolpleinen in het kader van duurzaamheid en deze pleinen zorgden ook voor een sociale verbinding met de buurt. Er wordt bekeken of bij nieuwbouw verplicht kan worden een dakconstructie te kiezen waarop zonnepanelen mogelijk zijn en duurzaam materiaal gebruikt kan worden.

Vanaf 2022 is daarnaast intensiever ingezet op de verduurzaming van bestaande woningen. Borne heeft door de ontwikkelingen rondom stijging van prijzen van energie vanaf 2022 meer oog voor energiearmoede en zet in op de bestrijding ervan.

Bornenaren realiseerden zich steeds meer dat ook water onderdeel is van een duurzame toekomst. Er werd nog meer ingezet op goed omgaan met water, gescheiden afvoer, zorgvuldig omgaan tijdens droogte en het schoon houden van water, door bijvoorbeeld geen medicatie door het toilet te spoelen.

2011 *MijnBorne2030: uniek proces*

Realisatie van MijnBorne2030 *(aangepast in 2022)*

3

Dynamische dorpen is een visie met veel ambitie, over verschillende onderwerpen. In het verleden zou de overheid de aangewezen instantie zijn geweest om met de visie aan de slag te gaan. Die opvatting paste echter al niet meer in 2011 en helemaal niet in 2022, waarin we de visie hebben herijkt.

Aan de totstandkoming in 2011 en aan de herijking in 2022 van 'MijnBorne2030: Dynamische dorpen', werkten veel inwoners mee. Dynamische Dorpen geeft een ontwikkelrichting aan. Voor iedereen in Borne met plannen of ideeën biedt de visie een houvast. De visie geeft in grote lijnen aan welke kant we op willen. Dat wil niet zeggen dat de visie star is. Starheid past ook helemaal niet bij Dynamische Dorpen, elkaar scherp houden wel. En samenwerken.

Betrokken zijn en blijven. Dat is blijft de grote uitdaging van MijnBorne2030. Sinds 2011 en vanaf de herijking in 2022. De herijkte visie is dan ook door alle (nieuwe) partners in 2022 omarmd: Kulturhus, Welbions, Duurzame Initiatieven Borne (DIBO),

de ondernemers (BBO), onderwijs (Brigantijn) de zorg (TMZ en Wijkkracht) en de gemeente. Aan de nieuwe gemeenteraad is in april 2022 de herijkte visie aangeboden, om in al hun belangrijke werk rekening te kunnen houden met de wensen vanuit de samenleving.

Voorgesteld wordt dat samenleving en gemeenteraad jaarlijks met elkaar in gesprek gaan om de toekomstvisie op een creatieve manier te bespreken en te kijken of doelstellingen lukken of bijgesteld moeten worden. Meest logische plek om dat te organiseren is in Kulturhus De Bijenkorf, waar de gemeente begin 2024 ook naartoe verhuist. De vriendenkers hebben ook genoemd dat het BornePanel een rol kan spelen in het af en toe checken of we samen nog op koers liggen.

Henk Semmekrot over MijnBorne2030

Borne werkt aan een nieuwe toekomstvisie. Niet de gemeente, maar een groep burgers maakt MijnBorne2030. Dat is wiskin...
Borne is een klein pluk, centraal in Twente, tussen het groen. In het zuiden ligt de...
Mijn Borne

Dynamische dorpen wint van genieten en koesteren

Close finish voor MijnBorne2030!

Scenario's MijnBorne2030 onthuld

DYNAMISCHE DORPEN

TWENTSE STAD

GENIETEN EN KOESTEREN

VELDRIJDT VAN KIJDEN

Vandaag zijn de scenario's van MijnBorne2030 beschikbaar door de gemeenteraad van de provincie Overijssel.
Borne is de eerste gemeente die een toekomstvisie maakt die verschillend is van de gemeenteraad. Van 7 april...

MijnBorne2030 nadert de ontknoping. U beslist!

Borne staat op het punt om een nieuwe toekomstvisie te maken. Niet eerder stond deze gemeente op 11 maart onthult provincie Raad van de provincie Overijssel de vier mogelijke scenario's. Deze zijn te zien op www.mijnborne2030.nl.
Borne is het van 7 tot 17 april aan de hand van een van de vier scenario's. Het draagvlak wordt getoetst bij de toekomstvisie. Mijn Borne2030. Inmiddels kan u...

Stemmen kan t/m 17 april! www.mijnborne2030.nl

MijnBorne2030

Dé kans om gezamenlijk iets aan de toekomst te doen

"Waar krijg je de kans om gezamenlijk, met drie generaties in je groep, ouders, grootouders en ook de toekomst te doen", zoeth is de vraag. "En toekomst die van iedereen is."
Aan Zoep wordt mee aan de vier scenario's die vanaf vandaag de gemeenteraad van de provincie Overijssel heeft goedgekeurd.
Lees verder op pagina 2

Stemmen kan www.mijnb

Cultuur in al zijn vormen betekent voor mij leefbaarheid. Sociale vitalisering betekent in mijn ogen ook economische vitalisering.

Programmamanager, Laura Reymer 2011

Campagne herijking 2022

Het project MijnBorne2030 is een goede aanpak om met alle burgers van Borne na te denken over onze toekomst in onze directe leef- en woon- en werkomgeving

Gerard Lohuis, WMO-platform 2011

Herijking 2022

Stemmen is een zekere "sociale verplichting", maar dat geldt zeker nu!

Eric Markvoort en Carla Ruiter, Woonbeheer Borne 2011

MIJN BORNE 2030...

STEMKAART

Jeugd stem telt!
Stemmen kun je verplichtende maken. Door het invullen van je code op www.mijnborne2030.nl (de rest wijkt zich vooral), door deze stemkaart terug te brengen vóór je gaat (of terug te brengen met je stemkaart) door hem te droppen in een stembus. Stemmen die ditmaal verloren gaan (je was de wachter van een stembus) tellen niet mee!

DYNAMISCHE DORPEN

TWENTSE STAD

GENIETEN & KOESTEREN

VAART DER VOLKEREN

Welk scenario heeft jouw **eerste voorkeur?**
(a.b. Scenario 1 aan te vinken)

Dynamische Dorpen
 Genieten & Koesteren

Welk scenario heeft jouw **tandee voorkeur?**
(a.b. Scenario 2 aan te vinken)

Dynamische Dorpen
 Genieten & Koesteren

Twentse Stad
 Vaart der Volkeren

Twentse Stad
 Vaart der Volkeren

Postzegel niet nodig

Mijn Borne 2030
Antwoordnummer 1009
7622 VB Borne

STEM OP HET SCENARIO VAN UW/JOUW VOORKEUR!

MIJN BORNE 2030...

Stem voor het Borne van Morgen!

Meer informatie:
www.mijnborne2030.nl
afdeling@mijnborne2030.nl
www.stemvoorhetbornevanmorgen.nl

Beste inwoner van Borne, Hertme of Zenderen,
Het is zover. De scenario's voor MijnBorne2030 zijn klaar. Het is nu aan u/jou! Welk scenario past het beste bij het Borne van morgen? Wees betrouwend!

MijnBorne2030 nog even in het kort
Voor wie het gemiddelde heeft: in 2030 heeft de gemeente Borne een toekomstvisie opgesteld. Een aantal wensen daaruit zijn gerealiseerd, zoals het Kulturhus, de Groene Ploot en bureau Wijkwerk. Maar ook de wereld om ons heen is veranderd. Tijd voor een nieuwe visie. Maar denken niet van de gemeente, maar van de gemeenschap! En dat is nooit eerder gedaan! Twintig maatschappelijke organisaties werken samen met de gemeente aan MijnBorne2030. Trends, identiteit en ambities zijn de afgelopen maanden, samen met iedereen die mee wilde praten, in kaart gebracht. Met deze bouwstenen zijn scenario's gemaakt. En nu is het aan u/jou om te stemmen op het scenario dat u/ju het beste vindt passen. Wat wordt MijnBorne2030?

Hoe gaat het stemmen in zijn werk?
Met de toegezonden stemkaart kunt u/kun je vanaf 7 april tot en met 17 april 2011 stemmen. Hoe? Dat staat op de stemkaart vermeld.

De keuze welke scenario's zijn er?
Op www.mijnborne2030.nl is een uitgebreide beschrijving te vinden van de scenario's. Ook in de Borne Courant van 7 april staan ze beschreven. Op de achterzijde van deze brief staat de verkorte versie.

Weten wat er allemaal gebeurt?
Surf dan naar www.mijnborne2030.nl en volg de laatste nieuwsfeiten over MijnBorne2030. Voor vragen kunt u/kun je contact opnemen met Miranda Mulder, communicatieadviseur MijnBorne2030 via telefoonnummer 014 - 456789.
(Op werkdagen tijdens kantooruren).

Namens de regiegroep,

Robi Welten,
voorzitter regiegroep,
burgemeester van Borne

MijnBorne2030: wees betrokken!

"Van stemmen. U helpt wat er in uw Borne gaat gebeuren."
Wim, regiegroep lid B&Z en B&RT

"Het wijktje voor ons en van ons volgende generatie gaat ons allemaal raak"
Mark, regiegroep lid Zenderen

"Sociaal niet een jeroep Borne inwoners, kom je stem voor julle toekomst (of Borne uitvoering)"
Arnd-Jan van Oort, regiegroep lid Borne, achterzijde Borne Courant

"Stemmen is een zekere sociale verplichting, maar dat geldt zeker nu!"
Eric Markvoort, regiegroep lid Woonbeheer

"Voor onze Borne er over 20 jaar velen!"
Gerrit, regiegroep lid B&Z lid Borne

"Dit is het toppunt van democratie. Borne is het waard!"
Eric, regiegroep lid Borne

"Als je in stem niet gebruikt om te beslissen zal er onder dit voor je door."
Eric, regiegroep lid 'Dud Borne

www.mijnborne2030.nl

2011 In totaal brachten 4038 mensen hun stem uit

Dit is onze visie!

De Bornse gemeenschap stelde in 2011 een toekomstvisie op. In 2022 is deze opgefrist. Als partners van MijnBorne2030, dynamische dorpen, staan wij helemaal achter de inhoud van deze visie en willen we samenwerken, met ondernemers, inwoners en politiek, aan de uitwerking ervan. Van, voor en door Borne!

Kulturhus Borne

Frank Droste (manager) en Laura Reymer (programmamanager)

Welbions

Harro Eppinga (directeur) en Robert Olde Heuvel (stadsstrateeg)

Brigantijn

Ralf Dwars (bestuurder)

Bundeling Bornse Ondernemers

Ruben Baartman (dorpsmanager)

Duurzame Initiatieven Borne

Gerard Legdeur (voorzitter)

Trivium Meulenbelt Zorg

Herman Schoemaker (directeur)

Wijkkracht

Nienke Guffroy (manager)

Gemeente Borne

Brenda Jansen (wijkcoördinator)

**MIJN
BORNE
2030...**